12/12/2021

Τα ψωμιά του Αγίου Σπυρίδωνα

/ Παράδοση

Μια όμορφη παράδοση που ακουγόταν για πολλές δεκαετίες στο Ηράκλειο Κρήτης.

Κάπου στη γειτονιά του Αγίου Τίτου, στο Μεγάλο Κάστρο, υπήρχε κάποτε ένας φούρνος. **Γύρω στα 1870 φούρναρης ήταν ο Κ. Φουντουλάκης, που έψηνε τα ψωμιά Χριστιανών και Τούρκων**. Του τα πήγαιναν πάνω σε μια σανίδα και αυτός αναλάμβανε τα υπόλοιπα. Μεταξύ των πελατών ήταν και ένας Τούρκος Αγάς, ο οποίος πήγαινε μόνος του το ψωμί του πάνω σε μια χοντρή, μικρή και πολύ παλιά σανίδα. Περίμενε να φουρνιστεί κι αμέσως έπαιρνε τη σανίδα, την τύλιγε σε μια καθαρή πετσέτα και την μετέφερε στο σπίτι του. Αργότερα, ξαναγύριζε και έπαιρνε το ψημένο ψωμί του, που το ξεχώριζε από ένα ειδικό σημάδι που έβαζε πάνω στο ζυμάρι.

Η εμμονή του Αγά, να φέρνει ο ίδιος το ψωμί και να παίρνει φεύγοντας τη σανίδα, έβαλε σε υποψία τον φούρναρη. Τελικά, ο φούρναρης έμαθε ότι το ψωμί το ζύμωνε ο ίδιος ο Αγάς, προζύμι δεν έβαζε, αλλά το ψωμί ανέβαινε πάντα. Κατάλαβε ότι αυτό δεν ήταν τυχαίο και το απέδωσε στην παλιά χοντρή σανίδα.

Μια μέρα, ο Τούρκος ήταν στα κτήματα του και το ψωμί το πήρε στο φούρνο η υπηρέτρια του

. Ο φούρναρης κατάφερε να την ξεγελάσει και αυτή άφησε την σανίδα και το ψωμί. Γεμάτος περιέργεια πήρε την παλιά σανίδα και την κοίταξε προσεκτικά. Στην μια της όψη είχε υπολείμματα από χρώματα. Με έκπληξη ανακάλυψε πως ήταν μια παλιά ξεθωριασμένη εικόνα....τόσο ξεθωριασμένη που δεν μπορούσε να καταλάβει ποιος Άγιος ήταν ζωγραφισμένος.

Ο Καστρινός φούρναρης δεν δίσταζε να κρύψει την σανίδα και να πει στην υπηρέτρια του Αγά πως κάποιος την πήρε κατά λάθος και θα φρόντιζε να τη βρει.

Η εξέλιξη της ιστορίας είναι περίπλοκη. Ο Αγάς θύμωσε όταν έμαθε τα νέα και προσπάθησε να σκοτώσει τον φούρναρη με μαχαίρι. Εκείνος ξέφυγε, αναγκάστηκε να φύγει από την Κρήτη, να πάει στην Αλεξάνδρεια όπου έμεινε εκεί πολλά χρόνια, κάνοντας τον κουλουρά για να ζήσει. Όταν ηρέμησε η Κρήτη από τις επαναστάσεις, ξαναγύρισε, έδωσε την εικόνα σε ένα έμπειρο ζωγράφο και εκείνος αναγνώρισε στην ξεθωριασμένη εμπρόσθια όψη της τον Άγιο Σπυρίδωνα.
Το εύρημα δεν ήταν καθόλου τυχαίο. Ο Άγιος Σπυρίδωνας ήταν προστάτης της Συντεχνίας των Πλακουντοποιών του Μεγάλου Κάστρου. Να λοιπόν ποια ήταν η μυστική δύναμη, που έκανε τα ψωμιά να ανεβαίνουν χωρίς προζύμι...
Λίγα χρόνια μετά η εικόνα επιζωγραφίστηκε, για να φαίνεται καλά ο Άγιος και στη συνέχεια προστέθηκε γύρω της ξύλο, για να μεγαλώσει και να ζωγραφιστούν δύο Άγγελοι στην πάνω πλευρά της. Έτσι στα τέλη του 19ου αιώνα, έγινε η επίσημη εικόνα της Συντεχνίας Πλακουντοποιών του Μεγάλου Κάστρου.

Η ιστορία αναφέρεται στο βιβλίο «Το ψωμί και τα γλυκίσματα των Ελλήνων» του Νίκου & Μαρίας Ψιλάκη, (Λαογραφική, γαστρονομική και ιστορική περιδιάβαση με βάση τα ζυμώματα της Κρήτης). Εκδόσεις ΚΑΡΜΑΝΩΡ.